

Samrådsredogörelse

Utfärdat: 2022-03-29

Per Osvalds

Diarienummer: 0860/21

Telefon: 031-368 18 51

E-post: per.osvalds@sbk.goteborg.se

Detaljplan för verksamheter vid Pressvägen inom stadsdelen Sörred i Göteborg

Samrådsredogörelse

Handläggning

Byggnadsnämnden beslöt den 19 oktober 2021 att genomföra samråd för detaljplaneförslaget. Förslaget har sänts för yttrande under tiden 10 januari 2022 – 31 januari 2022.

Planförslaget har skickats ut enligt bifogad lista över samrådsrets.

Förslaget har under samma tid varit tillgängligt på stadsbyggnadskontoret.

Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida:

www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Sammanfattning

Under samrådstiden inkom 20 yttranden, två yttranden inkom sent men har ändå tagits med i redogörelsen. Inkomna yttranden berör i huvudsak behov av färdigställande och komplettering av utredningar. Den mest omfattande invändningen gäller naturvärdesfrågorna.

Kontoret har bedömt att planförslaget ska revideras. Planområdet har minskat något i nordöst och i sydväst, användningsbestämmelsen J har tagits bort från området i norr, användningsbestämmelsen NATUR i väster har ersatts med användningsbestämmelsen Skydd₁ - Översvämningsskydd samt vissa egenskapsbestämmelser har reviderats. Fem nya utredningar har färdigställts mellan samråd och granskning; *Mobilitet- och parkeringsutredning*, *Trafikanalysutredning*, *Torslandaviken – utredning gällande status och möjlig påverkan*, *Bevarandeåtgärder för skyddade arter* samt *Åtgärdsstudie för PFAS*. Merparten av utredningarna som fanns tillgängliga vid samråd har reviderats inför granskning av detaljplanen.

Framförda synpunkter har i övrigt till stor del kunnat beaktas genom mindre ändringar i planhandlingarna.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och eventuellt beaktande vid planens genomförande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Fastighetskontoret

Fastighetskontoret har inget att erinra mot samrådshandlingen.

Kommentar: Noteras.

2. Trafikkontoret

Trafikkontoret menar att allmän plats (för gata) ingår inte i planområdet men Trafikkontoret avser genomföra kapacitet- och trafiksäkerhetshöjande åtgärder i anslutning till planområdet.

Kommentar: Noteras.

Flera utredningar pågår för att säkerställa en god trafikmiljö i området. En trafikanalys tas fram i samband med detaljplanen för att undersöka hur den tillkommande exploateringen påverkar framkomligheten i området och identifierar platser där trimningsåtgärder behövs. Parallellt pågår en analys för hela Hisingen. Ett trafikförslag för korsningen Gamla Sörredsvägen/Sörredsvägen pågår och beroende på vad trafikanalysen visar kommer trafikförslag för ytterligare platser tas fram löpande.

Kommentar: Noteras.

Till granskningsskedet behöver en mobilitet- och parkeringsutredning tas fram av exploatören och godkännas av Trafikkontoret. Det är av stor vikt att etableringens skiftgång separeras från omkringliggande verksamheter.

Kommentar: En mobilitet- och parkeringsutredning har tagits fram, godkänts av Trafikkontoret och bilagts granskningshandlingarna.

Pågående trafikanalys kommer att färdigställas till detaljplanens granskningsskede och kommer att peka på var ytterligare infrastrukturåtgärder behöver genomföras. Utpekade korsningar i planbeskrivningen är därför preliminära tills trafikanalysen är klar.

Kommentar: Noteras.

Trafikkontoret instämmer med att det är bra om området kan angöras både från norr och söder både för godstrafik och personal. Kan personal angöra området även via Syrålamotet undviks långa omvägar och kan möjliggöra att fler från framför allt Torslanda väljer att cykla.

Kommentar: Noteras.

Trafikkontoret anser att en möjlighet för genomgående kollektivtrafik genom planområdet hade vart positivt för Västtrafiks möjligheter att trafikera området. Även möjlighet för genomgående gång- och cykeltrafik ses som mycket positivt för området.

Kommentar: Noteras.

Plankartan behöver justeras för att anpassas till pågående detaljplan för tvärförbindelse i Torslanda i söder. Samordning mellan projektet avgör vilken yta som behöver utgå. Det berör del av yta som finns med i skrivelsen.

Kommentar: En samordning har gjorts mellan projekten. En dialog pågår inom ramen för detaljplan för tvärförbindelsen, plankartan i aktuell detaljplan har minskats för att göra möjligt för de olika lösningar som diskuteras i den dialogen.

Detaljplanen kan bidra till trafikstrategins mål ”Samverka regionalt vid lokalisering av logistikcentraler och transportintensiva verksamheter”.

Kommentar: Noteras.

3. Socialförvaltningen

Socialförvaltningen Hisingen tillstyrker förslaget till detaljplan och lämnar nedan några kommentarer till fortsatt detaljplanearbete.

Förvaltningen vill särskilt lyfta behovet av trygga och säkra gång- och cykelkopplingar till och från området samt behovet av en effektiv och tillgänglig kollektivtrafik för att minska antalet personer som tar bilen till arbetet. Detta då trafiken i Torslanda redan är problematisk och boende uttrycker att trafiksituationen upplevs som otrygg och kollektivtrafiken bitvis bristfällig. I Torslanda är bilinnehavet högt vilket bidrar till den otrygga trafiksituationen. En sådan stor arbetsplats, som detaljplanen möjliggör, kan antas få personal från hela Göteborg och även kranskommuner. Förvaltningen anser det vara av vikt att Västtrafik deltar i detaljplanearbetet för att säkerställa en kollektivtrafik från stadens centrala delar till verksamhetsområdet som även anpassas efter verksamhetens skifttider. Förslaget att förlänga gång- och cykelvägen genom Svartemosse in till planområdet anser förvaltningen vara mycket positiv.

Kommentar: Yttrandet noteras och skickas vidare till Trafikkontorets arbete som rör gator utanför planområdet. För information pågår en dialog med Västtrafik avseende vägdragning för befintlig och eventuell tillkommande kollektivtrafiksträckning.

Den ridanläggning och de motorsportanläggningar som finns sydväst om planområdet samt Sörredsgården öster om planområdet nyttjas till stor del av barn och unga, vilket ställer krav på trygga och säkra cykelkopplingar samt kollektivtrafik för att minska bilanvändandet. Att själv kunna ta sig till och från aktiviteter med cykel, moped, kollektivtrafik och så vidare är en viktig del i barn och ungas utveckling. Utifrån detta perspektiv är det viktigt att biltrafiken i området minskar.

Slutligen vill förvaltningen lyfta vikten av förslaget att behålla delar av naturområdet inom planområdet. Även om området inte blir tillgängligt för rekreation är grönska viktigt för människors välmående och har sociala värden, så väl som ekologiska.

Kommentar: *Noteras.*

4. Kretslopp och vatten

Kretslopp och vatten vill trycka på vikten av att fortsätta diskutera skyfallssituationen (inklusive framkomlighet till planområdet). Det är viktigt att frågan antingen regleras i detaljplanen eller tydligt kontrolleras i bygglovet för att planen ska anses lämplig.

Kommentar: *Noteras.*

Några delar av planområdet har tillkommit efter att dagvattenutredningen genomfördes, beroende på vad som ska genomföras bör dessa studeras för att visa att det tematiska tillägget till översiktsplanen (TTÖP) och dagvattenriktlinjer följs.

Kommentar: *De tillkommande delarna har studerats i förhållande till TTÖP och dagvattenriktlinjer.*

Kretslopp och vatten har en sex punkter med åsikter om ändringar i planhandlingarna.

- I Planbeskrivningen: sid 18 Lägg till (markering med fet text): Dagvatten från planområdets avleds idag till Torsviken och Rivö fjord via flera olika markavvattningsföretag.

- I Planbeskrivningen: Ändra rubriken Processvatten på sid 27 till Tekniskt vatten och processvatten. Texten under rubriken behöver förtydligas för att förklara skillnaden mellan tekniskt vatten och processvatten. Förslag på formulering: ”Tekniskt vatten till planområdet kan dras från Ryaverket vid Oljevägen-Hisingsleden ca. 5 km sydost om planområdet. Det är endast en liten del (processvatten) som släpps ut med dagvattennätet medan resterande volymer (tekniskt vatten) går tillbaka till Gryaab i ett slutet system”

- I Planbeskrivningen: sid 35. Ordet processvatten behöver strykas i följande text eftersom det handlar enbart om dagvatten: Ledningsläge för dag- och processvatten (kretslopp och vatten) är inte bestämt. Exempelvis kan eventuellt fastigheterna Sörred 15:3 som ägs av Volvo, Syrhåla 4:2 som ägs av Platzer och Syrhåla 765:248 som ägs av kommunen beröras.

Kommentar: *Handlingarna har ändrats enligt kommentarerna.*

- I Planbeskrivningen: sid 41. m1 bestämmelse: Kretslopp och vatten vill att det i planbeskrivningen förtydligas att inte skyfallet ska renas (vilket formuleringen kan tolkas som). Vi önskar också en hänvisning till skyfallsutredningen gällande den volym som behöver hanteras vid ett skyfall.

Kommentar: Planbestämmelsen har särskilts till två separata bestämmelser där en handlar om översvämningsyta för magasinering och rening av dagvatten och den andra om hantering av skyfallsvatten. Det är inte möjligt att i plankartan hänvisa till en utredning.

- I Planbeskrivningen: sid 42. a1 bestämmelse: Kretslopp och vatten vill att det förtydligas att bestämmelsen även är bra ur dagvatten och skyfallsperspektiv. Det vore bra om det gällde hela industridelen inom område A.

Kommentar: Planbeskrivningen har reviderats enligt yttrandet. Bestämmelsen gäller bara inom de områden där det ur geotekniskt perspektiv finns problematik även med en mindre last (0,5 m) varvid marklov krävs även för den typen av åtgärder.

- Lägg till i plankartan: "För att anslutning med självfall ska tillåtas, ska lägsta golvnivå vara minst 0,3 meter över marknivå i förbindelsepunkt med hänsyn till risk för uppdämning i allmänt dag- och spillvattensystem."

Kommentar: Enligt stadens nya rutin har skrivningen lagts till i planbeskrivningen under Detaljplanens innebörd och genomförande – upplysningar.

Kretslopp och vatten anser inte att detaljplanens utformning kommer utgöra något hinder för exploatören att ordna en fungerande avfallshantering. Vi har inga synpunkter på planhandlingarna. Men uppmanar starkt exploatören att stämma av tänkt avfallslösning med Kretslopp och vatten innan bygglov söks, gärna under tiden som ett förslag arbetas fram.

Kommentar: Medskicket har i samband med samrådsredogörelsen informerats till exploatören.

Kretslopp och vatten menar att planområdet inte är försörjt med allmänt VA-ledningsnät. Allmän VA-ledningsutbyggnad inom planområdet bedöms till cirka 530 m. Utanför planområdet krävs en utbyggnad av allmänna VA-ledningar med 5,6 km detta inkluderar ledningsdragning för tekniskt vatten. Ledningsrätt kommer att krävas för Kretslopp och vattens nya ledningar inom U-området i plankartan. U-område inom planområdet behöver ses över, främst med tanke på tekniskt vatten.

Kommentar: Noteras. U-området har setts över tillsammans med kretslopp och vattens representanter i planarbetet och beslutats att de inte behöver korrigeras.

Kapaciteten på allmänt ledningsnät för dricksvatten medger uttag av brandvatten enligt tabell 3.3, VAV publikation P 114.

Kommentar: Noteras.

Vid trädplantering gäller som grundregel att ett skyddsavstånd på minst 4 m mellan trädets rothals och ytterkantledning ska hållas. Avsteg från grundregeln kan göras endast i speciella fall och efter godkännande från Kretslopp och vatten. Krav på skyddsåtgärder kan komma att ställas.

Kommentar: Noteras.

Planområdet ligger i direkt anslutning till berganläggning. Arbeten som riskerar att påverka berganläggning, till exempel sprängning, spontning, pålning och borrhning, ska utföras så att skador ej uppkommer på berganläggning eller i dess installationer. Förbesiktning av berganläggning och installationer kan bli aktuellt. Kretslopp och vatten ska kontaktas tidigt i planeringsskedet via lagesremisser@kretsloppochvatten.goteborg.se. Det är av största vikt att berörd part tar kontakt med Kretslopp och vatten minst 6 månader innan arbetet ska utföras.

Kommentar: Noteras och skickas vidare till exploatör.

Anslutning till allmänt ledningsnät för dricksvatten och spillvatten kan ske direkt öster om tågspåren. Hur dagvatten ska anslutas till fastigheten är under utredning. Avloppsnätet inom kvartersmark ska utformas som duplikatsystem med skilda ledningar för dag- och dräneringsvatten respektive spillvatten. För att anslutning med självfall ska tillåtas ska färdigt golv vara minst 0,3 meter över marknivå i förbindelsepunkt, med hänsyn till risk för uppdämning i allmänt dag- och spillvattensystem. Kretslopp och vattens fördröjningskrav för dagvatten ska uppfyllas innan anslutning till allmänt ledningsnät. Krav vad gäller avskiljning av föroreningar i dagvattnet ska vara uppfyllt. Lägsta normala vattentryck i förbindelsepunkt motsvarar nivån +50 m (RH2000). I de fall högre vattentryck önskas får detta ordnas och betalas av fastighetsägaren. Ledningsnätets kapacitet medger uttag till sprinklers.

Kommentar: Noteras.

Utbyggnad av allmänt ledningsnät bekostas av VA-kollektivet. Dagvattenanläggningar bekostas av VA-kollektivet. Skyfallsanläggningar finansieras enligt staden skyfallsöverenskommelse med tillhörande finansieringsmodell. Fördelningen är inte klar ännu. I genomförandestudien har kostnads kalkyl för bland annat utbyggnad av VA och skyfallshantering inom allmän platsmark tagits fram. Kostnadstäckningen för VA-kollektivet vid genomförande av detaljplanen bedöms som låg.

Kommentar: Noteras.

5. Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningen ser ett stort värde i att säkerställa bevarandet av den kringgående järnvägsslingan, vilken bidrar till förståelsen för områdets tidigare industriverksamhet. I planbeskrivningen har det uppmärksamats ett behov av att bryta barriärer för att göra området mer tillgängligt, vilket förvaltningen ser som positivt. Dock bör detta göras på ett sätt som minimerar påtagliga ingrepp i järnvägsslingan för att på så sätt värna om områdets moderna industrihistoriska värden.

Kulturförvaltningen förordar att inom planområdet i så stor utsträckning som möjligt låta bevara befintlig natur- och skogsmark inklusive rester av det före detta odlingslandskapet, såsom stengärdesgårdar, för att säkerställa den fortsatta avläsbarheten av områdets agrara historia. Utöver detta har förvaltningen inget ytterligare att tillägga om de kulturhistoriska lämningarna, utan instämmer med det material som tagits fram i den arkeologiska utredningen gjord av Arkeologerna (Statens Historiska Museum).

Kommentar: *Utgångspunkten är att järnvägsslingan kommer att bevaras inom området. Utgångspunkten är att i så stor utsträckning som möjligt bevara befintlig natur- och skogsmark. Förväntningen på exploateringen är dock att stor del av natur- och skogsmarken kommer att tas i anspråk.*

6. Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens anser följande:

Naturmiljö: Miljöförvaltningen bedömer att beskrivningen av och konsekvenserna för naturvärden behöver kompletteras och att det behöver förtydligas att naturvärdesinventeringen har genomförts i ett större område än vad detaljplanen omfattar. Vi återkommer med slutliga synpunkter på naturmiljövärden när kompletterande inventeringar gjorts.

Kommentar: *Inventeringar kopplade till naturmiljön har kompletterats och utredning, kartunderlag och sammanfattande texter har uppdaterats.*

Skydds- och kompensationsåtgärder: Miljöförvaltningen föreslår att en översyn av planområdesgränsen görs för att eventuellt inkludera områdena med skydds- och kompensationsåtgärder. Dessa områden bör markeras som Natur i plankartan.

Kommentar: *Det är inte aktuellt att lyfta in områden för skydd- och kompensationsåtgärder inom planområdet för detaljplanen. De områden som är utvalda som platser för skydds- och kompensationsåtgärder är, förutom lämplighet för åtgärderna, särskilt valda utifrån att det finns ett långsiktigt kommunalt intresse att bevara dessa som naturområden.*

Markmiljö: Miljöförvaltningen konstaterar att en kompletterande utredning behövs avseende påträffade föroreningar samt att eventuella saneringsåtgärder behöver utföras innan byggnationen påbörjas.

Kommentar: *Den kompletterande utredningen avseende påträffade föroreningar har utförts och bilagts granskningshandlingarna. Åtgärdsstrategi för PFAS har tagits fram och bilagts handlingarna. Planbestämmelse är tillagt om att sanering behöver ske innan ändring av markanvändning.*

Dagvatten: Miljöförvaltningen förordar att dagvattenhantering sker med öppna dagvattenlösningar, men att skogen i delområde C inte får påverkas negativt av denna hantering. Avledning av vattnet från området bör i första hand avledas den naturliga avrinningsvägen.

Kommentar: *Noteras.*

Mobilitet: Miljöförvaltningen anser ställningstaganden för att skapa förutsättningar för hållbara arbetsresor behöver förtydligas.

Kommentar: En mobilitet- och parkeringsutredning har tagits fram efter samråd och bilagts granskningshandlingarna. Angående kollektivtrafik pågår en dialog mellan Staden, Västtrafik och exploatören om en möjlig kollektivtrafikslinga genom planområdet.

Miljömål: Miljöförvaltningen anser att texten i planbeskrivningen om miljömålen bör justeras avseende relevanta miljömål och delmål i miljö- och klimatprogrammet.

Kommentar: Planhandlingarna har uppdaterats enligt miljöförvaltningens kommentarer.

Grönytefaktorer: Miljöförvaltningen uppmuntrar till att stadens arbetsmetod för grönytefaktorer i plan- och exploateringsprojekt används.

Kommentar: Planhandlingarna har uppdaterats och inkluderar nu en beräkning av grönytefaktor baserad på stadens arbetsmetod för grönytefaktorer.

Solenergi: Miljöförvaltningen uppmuntrar till att möjligheterna för solfångare eller solceller på industribyggnadernas takytor utreds.

Kommentar: Kommentaren skickas vidare till fastighetsägaren. Detaljplanens reglering hindrar inte solfångare och solceller. Det hade varit ett positivt att kombinera solfångare med gröna tak, vilket lyfts i stycket som berör grönytefaktor i planbeskrivningen.

7. Göteborgs energi AB med dotterbolag

Göteborgs energi AB med dotterbolag har lämnat följande yttrande.

Vid schaktningsarbeten i närheten av markförlagda ledningar hänvisas till deras gällande *Bestämmelser vid markarbeten* som omfattar el-, fjärrvärme-, fjärrkyla-, optofiber och gasledning tillhörande Göteborg Energi AB, Göteborg Energi GothNet AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi Gasnät AB och Ale Fjärrvärme AB.

Kommentar: Noteras.

Göteborg Energi Nät AB (GENAB) bedömer att det är möjligt att bygga nödvändiga transformatorstationer inom utpekat E-område i norra delen av planområdet. Det vore en fördel om den begränsande planbestämmelsen "a2" kan tas bort samt att den arkeologiska undersökningen även utvidgas till att omfatta de norra delarna av planområdet.

Kommentar: Bestämmelsen a2 har tagits bort från området. En komplettering av arkeologisk utredning även i de norra delarna har beställts och utförts. Arkeologernas bedömning var att det på grund av omfattade markarbeten inte var aktuellt med några arkeologiska åtgärder inom området.

Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB) har inget att erinra i ärendet.

Kommentar: Noteras.

Representant från Göteborg Energi Gothnet AB planerar att närvara på mötet.

Kommentar: Noteras.

8. Park och naturnämnden

Park och naturnämndens yttrande inkom sent men har yttrandet har bedömts som relevant att ta med och hanteras i samrådsredogörelsen. De anser följande:

Förvaltningen bedömer att detaljplanen är möjlig förutsatt att de naturvärden som finns och som eventuellt framkommer vid de fördjupade artinventeringarna skyddas alternativt kompenseras. Området är i gällande och kommande översiktsplan utpekade som lämpligt för denna typ av storskalig verksamhet och den stora skalan till trots bedöms påverkan på landskapsbilden som liten.

Kommentar: Noteras.

Området är idag till stor del naturmark på vilken påverkan bedöms som stor och en miljökonsekvensbeskrivning samt en naturvärdesinventering har därför tagits fram. Inom området har naturvärden, fridlysta arter och biotopskyddade objekt påträffats vid naturvärdesinventeringen. De biotopskyddade naturvärden som finns ska enligt lag skyddas och i de fall där det ej går att skydda dem ska de till fullo kompenseras. Även de fridlysta arter (skogsknipprot, åkergroda, ätlig groda, vanlig groda, större vattensalamander, mindre vattensalamander, vanlig snok, hasselsnok, sandödlor och idegran) som påträffats inom området är skyddade enligt lag. För både biotopskyddade naturvärden och fridlysta arter krävs dispens från länsstyrelsen för att göra åtgärder som kan påverka biotopen, arterna eller deras livsmiljöer. Ett mindre antal signalarter, indikatorarter för skyddsvärd skog, förekommer också inom området. För att fullt ut kunna kompensera och veta vilka åtgärder som kan bli aktuella behöver de fördjupade artinventeringarna vara genomförda. Förvaltningen önskar delta i dialogen med länsstyrelsen och återkommer med synpunkter när förslag på skydds- och kompensationsåtgärder är framtaget.

Kommentar: En dialog om skyddsåtgärder, kompensationsåtgärder och dispenser har fortlöp parallellt med detaljplanens framtagande.

Viktigaste synpunkterna på planförslaget utifrån park- och naturnämndens styrdokument är att kompletterande säsongsbunden naturvärdesinventering och detta bör färdigställas innan granskning av detaljplanen, innan slutliga och mer relevanta bedömningar kan göras.

Kommentar: Vissa av inventeringarna kommer att utföras mellan granskning och antagande av detaljplanen. Samtliga inventeringar planerar att vara färdigställda innan detaljplanen antas.

Vidare anser park- och naturnämnden att omfattning och typer av kompensationsåtgärder också bör tydliggöras innan granskning. Ytor för kompensationsåtgärder är beskrivna i text, men bör också upptas som en del av planområdet. Park och naturnämndens förslag är att utpekade ytor för kompensationsåtgärder bör läggas till inom planområdets för att säkerställa att utrymmen finns för framtida kompensationsåtgärder.

Kommentar: Omfattning och typer av kompensationsåtgärder har tydliggjorts både med bilder och i text, i ny handling kallad Bevarandeåtgärder för skyddade arter, Naturcentrum 2022. Det är inte aktuellt att lyfta in områden för skydd- och kompensationsåtgärder inom planområdet för detaljplanen. De områden som är utvalda som platser för skydds- och kompensationsåtgärder är, förutom lämplighet för åtgärderna, särskilt valda utifrån att det finns ett långsiktigt kommunalt intresse att bevara dessa som naturområden.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

9. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts i sin helhet. Nedan följer en sammanfattning av deras yttrande.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen vill utveckla området med ny verksamhetsyta. Men hur detta ska göras i förhållande till hälsa och säkerhet, miljö kvalitetsnormer för vatten och luft, Natura 2000 och skyddade arter behöver studeras vidare. Flera utredningar, bland annat buller, geoteknik, och trafik som behövs som underlag till planen behöver kompletteras till granskningsskedet. Detta gör att Länsstyrelsen har svårt att ta ställning till påverkan på planförslaget i nuläget.

Kommentar: Noteras.

Samlad miljöbelastning på området: Redan idag är planområdet omgivet av stora industriverksamheter. Genom att tillföra ytterligare en stor industrietablering kommer detta resultera i förhöjda störningar på omgivningen på grund av bland annat ökade trafikflöden. Till följd av detta blir det påverkan på buller och luft. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) behöver dessa samlade och kumulativa effekter belysas.

Kommentar: Miljökonsekvensbeskrivningen har uppdaterats och beskriver nu mer utförligt de samlade och kumulativa effekterna avseende trafikflödets påverkan på buller och luft.

Naturmiljö. Planområdet omfattar jungfrulig mark vilket innebär att naturmiljön har kunnat utvecklas ostört, och arter har kunnat etablera sig. Detta gör att den planerade verksamheten bedöms ha stora effekter på naturvärdena. Det förekommer också påverkan på Natura 2000-området Torsviken genom utsläpp av vatten till området. MKB:n som ingår i planhandlingar saknar i dagsläget uppgifter om vilka effekter utsläppet av vatten har på miljön inom Natura 2000-området, och vad som kan göras för att mildra dessa effekter. När inventering av skyddade arter är framtagen och en bedömning har gjorts för att hantera dessa måste detta ingå i planförslaget. Mer information finns under rubriken Skyddade arter.

Kommentar: MKB har uppdaterats och beskriver nu vilka effekter utsläppet av vatten har på miljön inom Natura 2000-området och vad som kan göras för att mildra dessa effekter. En ytterligare utredning har även tagits fram för att belysa denna fråga, Torslandaviken – utredning gällande status och möjlig påverkan.

Text om hantering av skyddade arter har kompletterats i både bilaga Bevarandeåtgärder för skyddade arter, Naturcentrum 2022 och en kort beskrivning i planbeskrivningen.

Sevesolag. Länsstyrelsen har noterat att planen även syftar till verksamheter som kan omfattas av Sevesolagstiftningen vilket innebär risker som kräver noggranna utredningar och överväganden. Eftersom det inte finns några närmare uppgifter om typ och omfattning av verksamhet kan bedömningar om markens lämplighet utgå från generella riskhanteringsavstånd vilket för Sevesoverksamhet kan vara flera kilometer beroende på ämne och mängder. Vi anser att materialet och bedömningar kring möjlighet till all form av Sevesoverksamhet måste kompletteras.

Kommentar: Riskutredningen har uppdaterats och lyfter nu information om Sevesoanläggningar, både vilka typer av sevesoanläggningar som kan vara aktuella inom planområdet samt en riskbedömning i förhållande till kringliggande sevesoanläggningar.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa och säkerhet, miljökvalitetsnormer vatten och luft och Natura 2000 måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte ska prövas av Länsstyrelsen. Planhandlingarna behöver kompletteras för att kunna visa att markens föreslagna användning är lämplig i enlighet med PBL. Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Kommentar: Noteras.

Länsstyrelsen anser att bullerutredningen även behöver redovisa hur bullerpåverkan ser ut avseende trafik- och verksamhetsbuller samt den ökning som planerad verksamhet beräknas medföra. Det behöver även ingå en uppskattning av den trafikökning som planerad verksamhet kan generera.

Kommentar: Bullerutredningen har uppdaterats enligt Länsstyrelsen kommentarer.

Avseende att föroreningsituationen för PFAS i jord och grundvatten kommer att utredas ytterligare inför granskning. Länsstyrelsen ser fram emot detta och anser att de av COWI föreslagna utredningar ska utföras. Utifrån resultatet av den kompletterande undersökningen och riskbedömningen behöver behov av åtgärder och åtgärdsförslag utredas. Om det finns behov av åtgärder måste de säkerställas i planen i godtagbar utsträckning. Alla steg i processen ska stämmas av med Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet.

Kommentar: *Föroreningssituationen har utretts och resultatet har beskrivits både i en uppdatering av utredningen Översiktlig miljöteknisk markundersökning samt i Åtgärdsplan för PFAS. Utredningen visar på ett område inom planområdet där sanering behöver ske. Detta har säkerställts i plankartan med hjälp av planbestämmelsen a2 - Startbesked får inte ges för ändrad markanvändning förrän markens lämplighet för bebyggande har säkerställts genom sanering av förorenad mark. Marken ska klara gällande krav för aktuell markanvändning.*

I skyfalls- och dagvattensutredningen görs bedömningen att det går att leva upp till de kriterier som finns enligt det tematiska tillägget för översvänningsrisker (TTÖP) förutsatt att föreslagna åtgärder genomförs. Vi noterar att en del av dessa åtgärder redan är införda som planbestämmelser vilket är bra. Det framgår att åtgärder kommer att utredas vidare inför granskningsskedet. Kommunen behöver arbeta vidare med kvarstående frågor och säkerställning av viktiga höjder i kommande granskningshandlingar.

Kommentar: *Kommunen har arbetat vidare med kvarstående frågor och dagvatten- och skyfallsutredningen har uppdaterats. Angående skyfall har följande bestämmelser lagts till i plankartan:*

m² - Översvänningsbar yta alternativt underjordisk anläggning för hantering av skyfallsregn ska anordnas

m³ - Höjdsättning och avvattning ska ske så att framkomlighet garanteras även vid ett klimatanpassat 100-årsregn

Statens geotekniska institut (SGI) har lämnat ett yttrande daterat 2022-01-25, som bifogas i sin helhet. SGI framför att det tydligare behöver framgå i planunderlaget vilka förutsättningar som krävs för att marken ska vara lämplig att bebygga, samt att de åtgärder som krävs för att stabiliteten ska vara tillfredställande. Dessa behöver även säkerställas i plankartan. I de fall instabilitet kan leda till ras eller liknande, inom eller utanför planområdet, behöver detta åtgärdas innan planen antas. Länsstyrelsen delar SGI:s uppfattning.

Kommentar: *Se svar på SGIs yttrande.*

Avseende sevesoanläggningar anser Länsstyrelsen att kommunen både behöver bedöma och beskriva vilka sevesoanläggningar som är lämpliga inom planområdet och vilka sevesoanläggningar som inte är det. Vidare behöver kommunen utreda och beskriva vilka risker befintliga närbelägna sevesoanläggningar kan ha för planområdet.

Kommentar: *Riskutredningen har uppdaterats och omfattar nu både en bedömning av lämpliga sevesoanläggningar inom planområdet samt en beskrivning av riskerna i förhållande till närbelägna sevesoanläggningar.*

Länsstyrelsen anser att beskrivningen avseende transporternas påverkan på luftkvaliteten och miljö kvalitetsnormer för luft behöver förtydligas och bedömningen nyanseras i luftutredningen, planbeskrivningen och MKB:n. Länsstyrelsen instämmer generellt i utredningens slutsatser avseende planområdet, men inte avseende närområdet samt övriga delar av Göteborg.

Kommentar: Luftutredningen och i förlängningen MKB och planbeskrivningen har uppdaterats enligt Länsstyrelsens yttrande.

Planförslaget visar att det är möjligt att fördröja och rena dagvatten inom planområdet, vilket Länsstyrelsen anser är bra. Dock behöver kommunen i sina beräkningar även ta hänsyn till utsläppspunkternas förutsättningar. Det krävs ytterligare utredning och motivering för att avgöra vilken utsläppspunkt för dagvatten som är mest lämplig för planområdet. Det behöver framgå om det finns bättre alternativ än de som presenterats. Hur påverkan på grund av klimatförändringar behöver hanteras. Vidare följer beskrivning av status för Rivö fjord och Torslandaviken inklusive behov av utredningar för påverkan av ytterligare föroreningar för de olika recipienterna.

Kommentar: En separat utredning för Torslandaviken – utredning gällande status och möjlig påverkan har tagits fram och bilagts handlingarna. Utredningen inkluderar status för Rivö fjord och Torslandaviken samt utsläppspunkternas förutsättningar.

Länsstyrelsen noterar att MKB:n inte innehåller några uppgifter om vilka effekter utsläppet av vatten har på miljön inom Natura 2000-området, och vad som kan göras för att mildra dessa effekter. Det behöver beskrivas tydligt på vilka grunder den förordade lösningen är att föredra. Därutöver bör också övervägas om andra utformningar av den förordade lösningen kan mildra negativ påverkan på miljön. I det här fallet skulle det till exempel kunna handla om huruvida det är möjligt och motiverat att förlägga utsläppspunkten till olika platser (bassänger) i Natura 2000-området. Det behöver utredas och beskrivas vilka vattenmängder som kommer att släppas till Natura 2000-området, vilka mängder som når vattenområdet idag samt vilka effekter det förändrade tillflödet kan ha på vattenomsättning, salthalt och limniskt liv i Natura 2000-området. Förväntade utsläppshalter av metaller, närsalter och andra föroreningar behöver också utredas och beskrivas, liksom uppgifter om fördröjning av vattnet och rening inom den egna fastigheten.

MKB:n behöver också beskriva vilka effekter verksamheten kan ha på de värden som området är satt att skydda (de utpekade fågelarterna) samt annat fågel- och djurliv, även om påverkan på dessa sker indirekt.

Kommentar: Utredning Torslandaviken – utredning gällande status och möjlig påverkan har tagits fram och bilagts handlingarna. MKB har uppdaterats och omfattar nu beskrivningar och bedömningar i förhållande till Natura 2000 samt lyfter vilka effekter verksamheten kan ha på de värden som området är satt att skydda.

Del 2 i Länsstyrelsens yttrande: Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt. (utökat, efter 1 januari 2015)

Länsstyrelsen anser inte att förslaget strider mot gällande översiktsplan för Göteborgs kommun från 2009. Kommunen håller för nuvarande på med en ny översiktsplan.

I granskningshandlingen av ny översiktsplan pekas aktuellt område ut som industriområde.

Kommentar: *Noteras.*

Länsstyrelsen anser att bedömningen i luftutredningen gällande utsläpp till luft från tänkt verksamhet är motsägelsefull och behöver ses över. Länsstyrelsen instämmer i att behovet av skyddsåtgärder behöver utredas vidare i tillståndsprövningen för den tänkta verksamheten. I luftutredningen jämförs tänkt anläggning för aktuell detaljplan med en anläggning i Skellefteå. Det beskrivs att de produktionssteg som i Skellefteå skulle kunna orsaka betydande utsläpp till luft planeras vara slutna eller förses med reningsutrustning. Samtidigt beskrivs i MKB:n för aktuell plan (avsnitt 5.13.5) att skyddsåtgärder mot utsläpp till luft inte är nödvändiga. Länsstyrelsen anser att samtliga aktörer som använder leder och vägar i staden behöver ta ansvar för de utsläpp som genereras av fordon kopplade till sin verksamhet. Detta innebär bland annat att minimera antalet transporter och att välja bästa möjliga teknik för att minska utsläppen från transporter.

Kommentar: *Luftutredningen har uppdaterats och en reviderad version har bilagts handlingarna.*

Enligt planbeskrivning görs bedömningen att omhändertagande av släckvatten kan hanteras inom planområdet och separeras från dagvattenssystemet och från påverkan på grundvatten. Det är bra att frågan har lyfts och bedömts. Det hade varit bra om handlingar övergripande beskrivit vad bedömningen baseras på. Med fördel skulle kommunen kunna lyfta sådant som övergripande strategi för hantering och möjliga behov av åtgärder.

Kommentar: *Handlingarna har kompletterats med vad bedömningarna är baserade på.*

Länsstyrelsen noterar att stabilitetshöjande åtgärder mot stabilitetsbrott inte är säkerställt på plankartan. Detta skulle kunna införas för att säkerhet mot stabilitetsbrott ska bli tillfredställande enligt gällande krav och normer.

Kommentar: *En planbestämmelse har adderats inom aktuella områden i plankartan.*

Länsstyrelsen bedömer att kulturmiljö och fornlämningar och hur dessa ska hanteras i planprocessen är beskrivet på ett tillräckligt sätt i planbeskrivningen. Kommunen har fångat upp vilket arbete som behöver göras och kommer att hantera tillståndsprövning enligt kulturmiljölagen.

Kommentar: *Noteras.*

Länsstyrelsen noterar att tillfartsvägen i nordost har användningsområde J-Industri. I egenskapsområdet finns en större damm som utgör reproduktionsområde för groddjur. Tillfartsvägen planeras ta en mindre del av dammen i anspråk, i övrigt är det Länsstyrelsens uppfattning att dammen ska bevaras. Länsstyrelsen rekommenderar att de delar av dammen som ska bevaras ges användningsområde NATUR till exempel.

Kommentar: Planområdet har minskats i nordöst och omfattar nu vägområdet samt ett egenskapsområde där dammen omfattas. Dammområdet har fått bestämmelsen n1 – Damm ska bibehållas.

Trafikverket har lämnat ett yttrande daterat 2022-01-24, som bifogas i sin helhet. I yttrandet önskar Trafikverket att den ökade trafikens påverkan på det statliga vägnätet belyses. Trafikverket noterar bland annat att befintliga hållplatser ligger långt ifrån aktuellt planområde. För att möjliggöra hållbart resande är det viktigt att planområdet har god tillgång till kollektivtrafik. Länsstyrelsen delar Trafikverkets uppfattning.

Kommentar: Noteras.

Slutligen listar Länsstyrelsen en rad synpunkter enligt annan lagstiftning än PBL. Dessa yttranden kan läsas i Länsstyrelsen yttrande som bilagts i sin helhet. Frågorna och medskicken som lyfts hanteras i parallella processer.

10. Trafikverket

Har följande synpunkter: Trafikverket noterar att varken trafikutredningen eller mobilitetsutredningen är klara till samrådsskedet, men att det pågår ett arbete med att få dessa utredningar färdigställda innan granskningsskedet. Planförslaget behöver kompletteras med uppgifter om det ökade transportbehov som den föreslagna exploateringen förväntas medföra och hur det bedöms påverka det statliga vägnätet. Innan trafikutredningen är på plats har Trafikverket svårt att ställning till planförslaget.

Trafikverket noterar att befintliga hållplatser ligger långt ifrån aktuellt planområde. För att möjliggöra hållbart resande är det viktigt att planområdet har god tillgång till kollektivtrafik. Höga parkeringstal samt långa avstånd till kollektivtrafiken kan bidra till ett ökat bilberoende. Transportsnålhet och energieffektivitet bör prägla all samhällsplanering. Det övergripande målet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Trafikverket behöver få ta del av trafikutredningen och påverkan på det statliga vägnätet för att kunna ta ställning till planförslaget. Trafikverket ser fram emot fortsatt dialog och samarbete i detaljplanearbetet.

Kommentar: Noteras.

11. Lantmäteriet

Lantmäteriet anser att det är ett olämpligt val att lägga användningen E på all kvartersmark. Om en kombination med J trots allt används bör åtminstone en största yta som får tas i anspråk för E-ändamålet anges inom respektive område. Planbeskrivningen bör ta upp detta mer utförligt och beskriva konsekvenserna/riskerna och tänkt genomförande.

Kommentar: Användningen E har reglerats med hjälp av egenskapsbestämmelsen e4- Största byggnadsarea för tekniska anläggningar är 2% av fastighetsarean inom egenskapsområdet.

Lantmäteriet anser att avseende område D, ytan i norr, behöver avsikten med kombinationen J och E beskrivas och det bör även övervägas om det är en rimlig reglering. Därutöver behöver konsekvenserna för och avsikten med befintlig ledningsrätt måste beskrivas.

Kommentar: *Användningen J har tagits bort från område D. Byggrätt inom ledningsrättsområdet har tagits bort och planbeskrivningen har förtydligats.*

Det förutsätts att de befintliga och planerade allmännyttiga ledningar där ledningsrätt ska kunna behållas/nybildas har u- eller l-område utlagt för sig. Likaså kan allmännyttiga ledningar som behöver byggas ut utanför planområdet behöva planstöd för att ledningsrätt ska kunna inrättas.

Kommentar: *Noteras.*

Allmän plats NATUR ligger omgiven av kvartersmark JE. Hur är det tänkt att kommunen ska kunna nå ytan för skötsel och anläggande och hur säkerställs detta?

Kommentar: *Beteckningen NATUR har utgått och ersatts av allmän plats SKYDD₁. Åtkomst för anläggning och skötsel inom SKYDD₁ planeras att ske från sydväst och kommer säkerställas fastighetsrättsligt genom avtalsservitut. Området kommer i huvudsak utgöras av skyfallsanläggning samt naturmark anpassad för vissa skyddade arter.*

Tanken är att område A (figur 22) som avses bilda egen fastighet ska ha utfart via område B (figur 22) och att detta ska säkerställas med servitut. Om detta är den enda möjliga lösningen bör fastighetsindelningsbestämmelse användas som säkrar upp genomförandet, annars kan lösningen vara beroende av att överenskommelse träffas.

Kommentar: *En ansökan om lantmäteriförrättning för aktuella fastigheter är inskickad till Lantmäterimyndigheten och tanken är att arbeta med parallella processer mellan plan- och lantmäteriärendena. Huvudinriktningen är att både område A och B kommer utgöra en fastighet för kommande verksamhet och därmed kommer ha direkt åtkomst till allmän väg. Överenskommelse har upprättats mellan berörda fastighetsägare som kommer komplettera pågående förrättning med underlag.*

Ny väg är tänkt för Platzer på egen mark som i södra änden landar mot ej planlagd mark tillhörande Sörred 15:3. Är det tänkt någon fastighetsrättslig samverkan här? Planområdet bör utökas så att den tänkta väganslutningen når fram till allmän plats gata enligt gällande detaljplan i sydväst. Hur detta avses genomföras fastighetsrättsligt måste beskrivas.

Kommentar: *Det är inte tänkt någon fastighetsrättslig samverkan. Marken kan komma att överföras till någon av grannfastigheterna. Fastigheten Sörred 4:2 ansluter i dag mot kommunal väg i Bulyckevägen.*

Ang ”Planförhållanden och tidigare ställningstaganden” så är del av detaljplan akt 1480K-II-3436 även gällande inom en mindre del av planområdet.

Kommentar: Planhandlingarna har uppdaterats enligt yttrandet.

Det anges (sidan 36) att överenskommelse behöver tecknas med Platzer för överföring av allmän plats-mark (Natur). Det är bra att eftersträva skriftlig överenskommelse men det bör framgå i samma stycke att kommunen har rätt att lösa in området enligt 6 kap 13 § 1 stycket PBL om överenskommelse inte träffas.

Kommentar: Avsikten är att teckna en skriftlig överenskommelse med Platzer om överföring av allmän plats. Planbeskrivningen har uppdaterats.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen och fastighetsägarna är mycket kortfattat beskrivna. Komplettering bör t ex ske med beskrivning av ersättningsprinciper vid inlösen, fastighetsreglering och ledningsrätt och vem som bekostar eventuell flytt av befintliga allmännyttiga ledningar och ev förrätningskostnader för omprovning av befintlig ledningsrätt.

Kommentar: Planbeskrivningen har uppdaterats.

Fastighetsförteckningen baseras på ett mindre planområde än det som nu redovisas. Planområdet har utökats med ett separat JE-område i norr, skilt från annan planlagd mark. Planområdet har även utökats med en smal remsa med en öst-västlig riktning, väster om NATUR-området. Fastighetsförteckningen kan därför vara inkomplett och redovisa fel avseende inom/utom planområdet.

Kommentar: Kartan som fastighetsförteckningen baseras på har uppdaterats och fastighetsförteckningen ska inför granskning av detaljplanen vara korrekt.

Uppgift om genomförandetid saknas på plankartan.

Kommentar: Plankartan har uppdaterats och omfattar nu genomförandetiden.

Det finns flera områden med enbart egenskapsbestämmelserna a_2 och m_2 inom det stora JE-området. Ska byggrätt/utnyttjandegrad vara oreglerad där?

Kommentar: Åtgärderna kopplade till m_2 och a_2 – som bestämmelserna var utformade i samrådsskedet, kommer att utföras innan detaljplanen antas och dessa områden har därmed tagits bort från plankartan.

Lantmäterimyndigheten har i övrigt inga synpunkter på förslaget

Kommentar: Noteras.

12. Sveriges geotekniska institut (SGI)

SGI förutsätter att den geotekniska utredningen kompletteras med hela aktuellt planområde.

Kommentar: Den geotekniska utredningen har kompletterats och omfattar nu hela aktuellt planområde.

I både västra och östra delområdet samt för väganslutningen kommer den geotekniska utredningen fram till att det krävs stabilitetshöjande åtgärd för framtida förhållanden, både avseende grundläggning av byggnader samt höjning av marknivå.

SGI anser inte att det är säkerställt i planen att nödvändig stabilitetshöjande åtgärd kommer utföras i förekommande fall, då det i plankartan enbart finns en planbestämmelse som reglerar att all höjning av marknivå skall kräva marklov. De anser att de förutsättningar som krävs för att marken ska vara lämplig att bebygga tydligare bör framgå i planunderlaget samt att de åtgärder som krävs för att stabiliteten ska vara tillfredsställande säkerställs i plankartan.

Kommentar: En ny planbestämmelse har lagts till som säkerställer att nödvändig stabilitetshöjande åtgärder kommer att utföras.

I underlag [4] belyses stabilitetsförhållanden i berg. SGI förutsätter att denna omfattar alla de lokaler som kan vara aktuella att bedöma i och i nära anslutning till planområdet. Med hänsyn till resultat och rekommendationer i underlaget har kommunen i plankartan infört två egenskapsbestämmelser (m2 och a2) för att säkerställa att lämpliga stabilitetsåtgärder genomförs. SGI anser att i de fall instabilitet i berg kan leda till ras eller liknande mot nu befintlig anläggning eller byggnad, inom eller utanför planområdet, behöver detta åtgärdas innan planen antas.

Kommentar: Åtgärderna kopplade till m2 och a2 kommer att utföras innan detaljplanen antas. Bestämmelserna har därmed plockats bort från plankartan.

13. Postnord

Postnords synpunkter är att vid nybyggnation av verksamhetsområden ska postlådan placeras i en lådsamling vid infarten till området. Kontakta PostNord i god tid på utdelningsförbättringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller förändring av befintlig detaljplan.

En placering som inte är godkänd, leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommentar: Noteras.

14. Räddningstjänsten

Räddningstjänsten menar att framkomlighet till planområdet har studerat och beaktas i miljökonsekvensbeskrivningen samt i dagvatten- och skyfallsutredningen.

Kommentar: Noteras.

Då området idag är oexploaterat kommer brandpostsystem enligt riktlinjer från Svenskt vatten att behöva säkerställas till idrifttagande av byggnaderna. Möjlighet till utbyggnad beaktas i planbeskrivningen.

Kommentar: Noteras.

Räddningstjänsten har samsyn i förhållande till de resultat som presenteras i PM Riskbedömning framtaget av COWI.

Kommentar: Noteras.

I övrigt har räddningstjänsten inget att erinra mot planen.

Kommentar: Noteras.

15. Vattenfall Eldistribution AB

I detaljplanens norra del har det ritats ut ett område precis nedanför 145 kV luftledningen där en rad bestämmelser är gällande. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att syftet med denna yta är att tillåta mottagningsstationer/tekniska anläggningar kopplade till Göteborgs Energi. Vattenfall Eldistribution ser positivt på att detaljplanen ger lagstöd till befintlig transformatorstation men luftledningen på 145 kV är skyddad med ledningsrätten 1480K-1988F309.1. vilken bland annat inte ger möjlighet för ny markanvändning, exploatering eller ändring av marknivå i eller i anslutning till området.

Kommentar: Egenskapsbestämmelser inom användningsområdet har setts över. Byggrätt inom ledningsrättsområdet har utgått.

Vidare menar Vattenfall Eldistribution att egenskapsområdet för egenskapen I2 – markreservat för allmännyttig luftledning bör ses över. De förespråkar ett egenskapsområde på 20 meter från var sida om yttersta fas samt att området förses med prickar.

Kommentar: Egenskapsbestämmelsen med markreservat för allmännyttig luftledning har setts över och omfattar nu endast ledningsrättsområdet inom område D.

Inom område med detaljplan skall en luftledning uppfylla de krav som gäller enligt SS-EN 50341 och SS-EN 50423 samt vara utförd i brottsäkert utförande. Är inte luftledningen byggd i detta utförande får exploatören bekosta denna ombyggnad.

Kommentar: Noteras.

I interna remissvar framkommer det att Göteborgs kommun har haft kontakt med Vattenfall Eldistribution om att flytta befintliga ledningar. Denna process har inte påbörjats och ifall Göteborgs kommun vill gå vidare med flyttprojektet får en räkna med en flerårig process innan allt är klart. Därmed måste detaljplanen ta hänsyn till befintliga luftledningar.

Kommentar: Noteras.

16. Västtrafik

Västtrafiks samrådsyttrande inkom inte under samrådstiden men har ändå tagits med och bedömts i samrådsredogörelsen.

Västtrafik har inget att invända mot planen men ser fram emot en fortsatt dialog avseende anslutningar och placering av hållplatser.

Kommentar: Noteras.

Sakägare

Sakägare i form av bolag, myndigheter, föreningar etc. har namngivits. Personnamn har inte skrivits ut, utan skrivs som "fastighetsägare" för att möjliggöra att utlåntagandet publiceras på kommunens hemsida. Uppgifter om personnamn som är kopplade till yttrandena finns på Stadsbyggnadskontoret.

17. Volvo group

Volvo group meddelar att dialog pågår gentemot fastighetsägarna till Sveafjord AB avseende planläggning för del av Sörred 7:3 enligt detaljplaneförslaget. Dialogen är vid tidpunkt för inskick av skrivelsen (31 januari 2022) inte konkluderad. De ber om att få återkomma under den fortsatta planprocessen rörande ärendet.

***Kommentar:** Noteras.*

18. Bo Johansson Transport AB

Fastighetsägaren har synpunkt på att all mark i DPL Pressvägen i anslutningen till nordvästra hörnet av vår fastighet föreslås bli kvartersmark. Fastighetskontoret och Trafikkontoret vill flytta deras in- och utfart på grund av Älvegårdsförbindelsen Väst och då är det angeläget att viss mark blir allmän plats. Detta då vi önskar kommunal gata som ny in- och utfart till vår fastighet, Syrhåla 4:3. Fastighetskontoret föreslår att den nya gatan till vår fastighet går mellan Syrhåla 4:2 och Syrhåla 4:1 samt över Syrhåla 765:248.

***Kommentar:** Planområdesgränsen har minskats och ger nu möjlighet för olika typer av lösningar i aktuellt läge enligt pågående dialog med fastighetskontoret.*

19. Tornstaden

Tornstaden anser att den del av föreslagen detaljplan där kommunen är fastighetsägare, fastighet Syrhåla 765:248 (4) som är belägen norr om Tornstadens Fastighet Syrhåla 4:1 måste förses med annan egenskapsbestämmelse.

I den föreslagna Detaljplanen anges att kommunens fastighet skall ges egenskapsbestämmelsen I, u, ö vilket innebär markreservat för luftledning och underjordisk ledning mm, men detaljplanen har inte beaktat den pågående diskussionen gällande Torslanda Tvärförbindelse också benämnd Älvegårdsförbindelsen Väst och dess konsekvenser för ut och infartsförbindelse till fastigheter samt nya vägförbindelser runt fastigheterna. Fastighetskontoret för diskussion med Tornstaden om bland annat nya vägförbindelser. Med anledning av ovan beskrivet måste fastighet Syrhåla 765:248 (4) i stället förses med egenskapsbestämmelser som överensstämmer med kommande användning och möjliggöra för väg, parkering och byggnad.

***Kommentar:** Planområdesgränsen har minskats och ger nu möjlighet för olika typer av lösningar i aktuellt läge enligt pågående dialog med fastighetskontoret.*

Övriga

20. Boende på Lurebackavägen 70

Boende motsätter sig den föreslagen tillfartsväg Gamla Sörredsvägen till planområdet. Konsekvenser för resande på väg 55, Sörredsvägen och/med infart till Gamla Sörredsvägen har beskrivits i handlingarna, men personen saknar en analys och konsekvenser av resande som kommer från väst och nordväst; Kongahällavägen. Närmaste väg för dessa resande är Kongahällavägen-Gamla Sörredsvägen mot Pressvägen. Denna väg saknar kollektivtrafik. Troligt är att flertalet av de som kommer att börja arbeta i den nya verksamheten kommer från

närområdet och närmsta resväg blir då ovan beskrivna. Gamla Sörredsvägen är en smal och slingrig väg där cykel- och gångbana saknas. Det är också dålig sikt på flertalet ställen. Vägen är dimensionerad för de boende och ej lämplig som genomfartsled. På vägen rör sig en variation av trafikanter bland annat gående, ryttare och barn. Boende i anslutning till vägen består av en stor del barnfamiljer. Gamla Sörredsvägen är den väg barnen i området ta till och från skolan. En ytterligare ökning av trafikflödet medför en ökad risk, framför allt för barnen. Personen ser inte att hänsyn tagits till trafiksituationen på Gamla Sörredsvägen och vilka konsekvenser en verksamhetsanläggning med infart på nämnda väg för. Dessutom saknas barnperspektivet i nämnda del. Därför yrkar personen på att ändring av tillfart till området flyttas från Gamla Sörredsvägen.

Kommentar: *Mellan samråd och granskning av detaljplanen har en Trafikanalysutredning färdigställts och bilagts granskningshandlingarna. Utredningen beskriver ett nuläge och hur detaljplanen kan ha påverkan på trafikflödet på aktuell väg. Trafikanalysen är en bilaga till planhandlingen och finns att tillgå på kommunens hemsida under aktuellt projekt.*

En trafik- och utformningsförslag är utfört vilken hanterar en ny utformning av korsningspunkten Sörredsvägen/Gamla Sörredsvägen. Ett vänstersvängfält och en ny gång- och cykelbana föreslås. Utredningen kan fås på begäran då den inte ses som en del av planhandlingarna.

21. Boende på Hästlyckan 20

Som boende i närområdet finns en oro för hur utökad industriverksamhet och biltrafik kommer att påverka boendemiljön med störningar i form av ljus, ljud och föroreningar. I planbeskrivningen står att konsekvenserna avseende buller kommer att vara små vid den befintliga bostadsbebyggelsen både vad gäller verksamheten och trafiken. Personen hoppas på att man gör sitt yttersta för att det blir så.

Kommentar: *Noteras.*

Utgår ifrån att vegetationen behålls i möjligaste mån för att minimera inverkan på landskapsbilden, då över 50 meter höga byggnader planeras.

Kommentar: *Noteras.*

I planbeskrivningen står också att detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan där konsekvenserna för naturmiljön bedöms bli stora. Ett stort naturområde med många träd försvinner och med dem de ekosystemtjänster som träd bidrar med.

För boende i närområdet är det oerhört viktigt att man så långt det går bevarar träd och naturområden norr och nordväst om planerad industribebyggelse och anslutningsväg mot Gamla Sörredsvägen. Men även att man återplanterar träd för att kompensera det stora bortfallet av träd inom området.

Kommentar: *Noteras.*

Verksamheterna som planeras vid Pressvägen och till Sörreds logistikpark kommer att innebära en stor ökning av trafik på Sörredsvägen. Förutom

godstransporter handlar det om alla som skall arbeta vid de olika verksamheterna. Antalet planerade parkeringsplatser (ca 800 - 1000 st) ger ju en fingervisning. Den boende utgår från att man bygger ett parkeringshus för att få plats med alla parkeringsplatser så att man inte tar bort stor naturmarksyta i onödan. För att i möjligaste mån minska biltrafiken bör en bra kollektivtrafik med buss i linjetrafik, täta turer och med hållplatser nära verksamheterna finnas. Detta skulle även kunna tillföra något positivt till dem som bor i närområdet. Undrar var man kan ta del av trafikanalysutredningen och trafik- och utformningsförslaget för blivande korsningar för Sörredsvägen.

Kommentar: *Mellan samråd och granskning av detaljplanen har trafikanalysutredningen färdigställts och bilagts granskningshandlingarna. Det finns möjlighet att ta del av trafikanalysutredningen i samband med granskning av detaljplanen. Trafik- och utformningsförslaget finns framtaget men har inte bedömts vara en del av planhandlingarna. Utredningen kan fås på förfrågan.*

22. Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig emot föreslagen expansion inom detaljplanen.

Kommunen och Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför tagits fram. Dock står det i VCC:s tidigare förprövningsrapport "Planbesked för verksamheter vid Pressvägen inom stadsdelen Sörred i Göteborg" dnr 0856/21 att "Intentionen är att detaljplanen ska arbetas fram med en tight tidsplan för att i sin tur kunna ge möjlighet för en utbyggnad av verksamheten inom en snar framtid." Naturskyddsföreningen i Göteborg ser detta som en anledning till att detaljplanen är bristfällig ur miljö- och natursynpunkt.

Kommentar: *En dialog har förts mellan exploatören och Naturskyddsföreningen mellan samråd och granskning av detaljplanen med syfte att muntligt besvara de inkomna frågorna. Dessa svar sammanfattas också nedan.*

Naturskyddsföreningen har tagit del av aktuell planbeskrivning, MKB samt samrådsmöte både 17:e och 26:e januari. Föreningen inväntar återkoppling kring ett antal frågor som inte har besvarats fullt ut. VCC uppger att MKB är i utkastform och inventeringar kommer utföras i efterhand och parallellt med varandra under våren 2022.

Enligt detaljplanen innefattar utredningsområdet i fråga ett flertal naturvärdesobjekt med både påtagligt och höga naturvärde som innehåller skyddade arter. Preliminärt bedöms konsekvenserna för naturmiljö vara stora. Men enligt MKB:n måste förekomsten av skyddade arter, främst fåglar, fladdermöss, reptiler och amfibier, utredas vidare genom fördjupade inventeringar innan slutlig bedömning kan göras. Dessa kommer utföras bland annat under våren år 2022. Först då kan lämpliga skyddsåtgärder föreslås.

Men Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att MKB:n inte är lämplig att vara ute på samråd utan dessa. Utöver detta bör VCC göra ytterligare utredningar som inte planeras i MKB:n till exempel en uppdatering på eventuell förekomst av

sandödda och vattensalamandrar, baserat på Artportalen år 2010.

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att man inte kan yttra sig utan fullständig information i så pass många aspekter.

Kommentar: *Samrådet syftar till att låta myndigheter och andra intressenter granska det förslag som finns tillgängligt och att de ska kunna komma med kommentarer som kan påverka det slutgiltiga förslaget. Det är ett vanlig förfarande att både planhandlingar och utredningar, likt miljökonsekvensbeskrivning, i samband med samråd av detaljplanen har ofullständiga underlag. Samtliga inventeringar kommer vara utförda innan detaljplanen antas.*

Efter samrådsmöte den 17:e januari fick inte Naturskyddsföreningen i Göteborg svar på ovanstående punkter. På samrådsmötet 26:e januari uppger VCC att kompensationsåtgärder och förberedelser för flytt av arter påbörjas redan nu, innan godkänd dispens från Länsstyrelsen eller detaljplan har vunnit laga kraft. Detta då kompensationsåtgärder måste ske parallellt för att vara klara senast 15:e mars för att möjliggöra exploatering under år 2022.

Kommentar: *Parallellt med planarbetet har en dialog förts mellan VCC och Länsstyrelsen avseende ansökan om dispens. En ansökan om dispens lämnades in till Länsstyrelsen den 4 februari 2022 och beviljades den 15 mars. Arbeta i fält påbörjades först när beslut om dispens fanns tillgängligt.*

VCC föreslår att skydda områdets naturvärdesobjekt genom lokala anpassningar, skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder. Hanteringen av negativa effekter på naturmiljön av en exploatering bör följa en skadelindringshierarki som innebär att skador i första hand undviks (undvikande åtgärder). I andra hand bör de minimeras och avhjälpas på plats (skyddsåtgärder). I sista hand bör de kompenseras om detta behov finns (kompensationsåtgärder). Med andra ord ska kompensationsåtgärder föreslås i sista hand. Dock enligt VCC:s planbeskrivning och MKB används kompensationsåtgärder i form av kompensationsområden som den främsta hanteringen att skydda områdets naturvärden, vilket borde vara undvikande åtgärder.

Kommentar: *Skadelindringshierarkin har hanterats inom ramen för arbetet som Naturcentrum har utfört, och andra åtgärder (om möjliga) har övervägts. Inventering, bearbetning av förslag för undvikande av skada/minskad påverkan och analys fram till slutsatsen kompensation är en del av planprocessen. Kompensationsåtgärder är sista möjliga åtgärd, och dessa åtgärder har stämts av och överenskommit med Länsstyrelsen under arbetets gång. För att möjliggöra kompensationsåtgärderna har en ansökan om dispens lämnats in. Arbeta i fält har inte att påbörjas förrän beslut om dispens finns. Dispens medgavs den 15 mars och fältarbete har därefter påbörjats.*

Kompensationsområdena är just nu placerade inom Göteborg stad översiktsplan planerade industriområden. Enligt sid. 64 i MKB:n beskrivs "Vid eventuell etablering av liknande verksamhet eller annan industriverksamhet i närområdet...". Med andra ord tolkar Naturskyddsföreningen i Göteborg att

vidare exploatering därför är möjlig på föreslagna kompensationsområden. Under samrådsmötet 26:e januari uppgav VCC att kompensationsområdena i dagsläget inte innefattas av något framtida skydd mot exploatering, vilket Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig kritiska kring. Frågan kommer diskuteras inom VCC.

Kommentar: *Kompensationsåtgärderna är nu belägna inom kommunens mark väster om aktuellt planområde och inom mark som i Göteborgs stads översiktsplan inte omfattas av planerade industriområden. De områden som är utvalda som platser för skydds- och kompensationsåtgärder är, förutom lämplighet för åtgärderna, särskilt valda utifrån att det finns ett långsiktigt kommunalt intresse att bevara dessa som naturområden. De ytor som angetts som kompensationsytor ska vara tillräckliga, ändamålsenliga och avsatta för detta ändamål under överskådlig tid.*

I området återfinns ett antal mindre våtmarker. Naturskyddsföreningen i Göteborg vill påpeka våtmarkers allmänt viktiga roll som koldioxidbindare, biologisk mångfald samt upptagning av dagvatten och därför motverkar översvämning (en fråga som var väldigt viktig i detaljplanen). Området faller under förbud av markavvattnings på grund av dessa argument. Därför är Naturskyddsföreningen i Göteborg emot att våtmarkerna byggs över.

Kommentar: *I det fortsatta arbetet med kompensationsområden kommer nya våtmarker/dammar att skapas för amfibier. Utöver detta så kommer den västra delen av planområdet, som föreslås planläggas som allmän plats för skydd - översvämning, också att få ett varierat vattenstånd kopplat till dagvatten/skyfall, vilket bedöms av Naturcentrum som positivt för olika arter.*

Planbeskrivningen hänvisar till "Detaljplan för Logistikcentrum vid Hisingsleden inom stadelarna Björlanda och Sörred (Diarienummer: 1084/04 (FLLA 4947))" som ett exempel där exploatering av våtmarker har skett, men med kompensationsåtgärder, i en positiv vinkling. Dock efter kontakt med Mattias Hedeberg, senior projektledare i exploatering på fastighetskontoret, har Naturskyddsföreningen i Göteborg fått ta del av en utvärdering av kompensationsåtgärder vidtagna i Svarte mosse. Enligt dess slutsats: "För att inte riskera att det uppstår ett glapp mellan att ursprungliga habitat försvinner och åtgärder kan anses som lämpliga bör vissa åtgärder vidtas väl tilltagen tidsperiod innan de ursprungliga habitaterna försvinner". Med detta vill Naturskyddsföreningen i Göteborg påvisa att dessa åtgärder utnyttjas vid mer än ett tillfälle i samma närområde utan tillräcklig tidsperiod mellan ursprungliga våtmarker och habitat byggs över och nya åtgärder kan etableras. Naturskyddsföreningen i Göteborg tycker att det är bra med kompensationsåtgärder i särskilda fall men det ska inte vara den huvudsakliga metoden vid exploatering.

Kommentar: *Noteras.*

En positiv aspekt i planbeskrivningen är de föreslagna alternativen för vattenhanteringen. Varav Göteborg stad går in och tar huvudansvar för reningsprocessen för vattenhanteringen, vilket bör leda till bättre vattenkvalité ut i Rivö fjord alternativt via Torsviken. Detta uppskattar Naturskyddsföreningen i Göteborg men vill att en konsekvensbeskrivning tas fram kring vad detta skulle innebära för Torsviken respektive Rivö fjord. Naturskyddsföreningen i Göteborg inväntar återkoppling på frågan vad en ökad volym av sötvatten för natur och vattenmiljön skulle innebära.

Kommentar: *Ett kompletterande utredningsarbete kallat Torslandaviken – utredning gällande status och möjlig påverkan har tagits fram mellan samråd och granskning där aspekterna enligt yttrandet har analyserats. Utredningen finns bilagt granskningshandlingarna.*

Som slutsats anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att VCC:s detaljplan inte leder till en mer hållbar stad enligt Göteborg stads egna Miljö- och klimatprogram 2021-2030. Det gäller särskilt miljömål: Göteborg har en hög biologisk mångfald. Staden har ett ansvar att godkänna detaljplaner som är i linje med deras visioner om en hållbar stad.

Kommentar: *Planbeskrivningen har uppdaterats och beskriver nu mer ingående detaljplanens inverkan i förhållande till Göteborgs stads Miljö- och klimatprogram 2021-2030. Planförslaget bedöms övergripande ha en negativ inverkan på miljömålet då förslaget innebär att naturmark tas bort och ersätts av kvartermark för industri. För att minska de negativa aspekterna föreslås skydds- och kompensationsåtgärder. Samtidigt som planförslaget övergripande bedöms ha en negativ inverkan på miljömålen bedöms den på vissa plan ha en positiv inverkan, detta avseende bland annat; möjlighet för kollektivt resande och att det skapas möjlighet för en mer klimatanpassad bilindustri i form av framtagande av eldriven fordonsflotta.*

Ändringar

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det med följande ändringar är lämpligt att gå vidare med förslaget.

Utöver mindre justeringar föreslås följande:

- Planområdet minskas i sydväst; för att inte försvåra pågående planering tillhörande detaljplan för Torslanda tvärförbindelse.
- Planområdet minskas i nordöst för att enbart omfatta tänkt vägområde samt befintlig damm.
- Användningsbestämmelse Natur ersätts med användningsbestämmelse Skydd₁.
- Användningsbestämmelsen J tas bort från delområde D.
- Egenskapsytor med planbestämmelse för säkerställande av geotekniska förutsättningar läggs till.

- Egenskapsyta med planbestämmelse för säkerställande av sanering av förorening läggs till.
- Egenskapsbestämmelser har setts över och vissa ändringar föreslås.

Karoline Rosgardt
Planchef

Per Osvalds
Projektledare

Bilagor

- **Lista över samrådsrets**
- **Länsstyrelsens yttrande**

Lista över samrådskrets

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

Kretslopp och Vatten

Fastighetskontorets geotekniker

Fastighetskontorets tillgänglighetsavd

Fastighetsnämnden/kontoret

Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)

Göteborg Energi Gasnät AB

Göteborg Energi GothNet AB

Göteborg Energi Nät AB

Kulturnämnden/förvaltningen

Miljöförvaltningen

Namnberedningen och GDA adresser

Park- och naturförvaltningen

Räddningstjänsten Storgöteborg

Stadsområde 04 Hisingen

Trafikkontoret

Statliga och regionala myndigheter m.fl. Göteborgsregionen (GR)

Lantmäterimyndigheten

Länsstyrelsen

PostNord Distribution 405 24 Göteborg

Statens geotekniska institut

Trafikverket

Vattenfall Eldistribution AB

Västtrafik AB

Grannkommuner

Öckerö kommun

Sakägare

Utsänt enligt fastighetsförteckning

Övriga

Naturskyddsföreningen i Gbg

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande

1 (15)

Datum

2022-01-31

Ärendebeteckning

402-585-2022

Göteborgs kommun

sbk@stadsbyggnad.goteborg.se

Ert diarienummer: 0860/21

Förslag till detaljplan för verksamheter vid Pressvägen inom stadsdelen Sörred i Göteborg i Göteborg kommun

Handlingar daterade 2022-01-10 för samråd enligt 5 kap 11 och 11a
§§ plan- och bygglagen (PBL 2010:900), utökat förfarande.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap 14 § plan- och
bygglagen (PBL 2010:900).

*Detaljplanens syfte är att skapa möjlighet för storskalig
industrietablering med tillhörande kompletteringsbebyggelse för
lager, kontor, personalutrymmen, besökare med mera.*

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen vill utveckla området med
ny verksamhetsyta. Men hur detta ska göras i förhållande till hälsa och
säkerhet, miljökvalitetsnormer för vatten och luft, Natura 2000 och
skyddade arter behöver studeras vidare.

Flera utredningar, bland annat buller, geoteknik, och trafik som
behövs som underlag till planen behöver kompletteras till
granskningsskedet. Detta gör att Länsstyrelsen har svårt att ta ställning
till påverkan på planförslaget i nuläget.

Samlad miljöbelastning på området

Redan idag är planområdet omgivet av stora industriverksamheter.
Genom att tillföra ytterligare en stor industrietablering kommer detta
resultera i förhöjda störningar på omgivningen på grund av bland
annat ökade trafikflöden. Till följd av detta blir det påverkan på buller
och luft. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) behöver dessa
samlade och kumulativa effekter belysas.

Naturmiljö

Planområdet omfattar jungfrulig mark vilket innebär att naturmiljön
har kunnat utvecklas ostört, och arter har kunnat etablera sig. Detta
gör att den planerade verksamheten bedöms ha stora effekter på
naturvärdena. Det förekommer också påverkan på Natura 2000-
området Torsviken genom utsläpp av vatten till området.

MKB:n som ingår i planhandlingar saknar i dagsläget uppgifter om vilka effekter utsläppet av vatten har på miljön inom Natura 2000-området, och vad som kan göras för att mildra dessa effekter.

När inventering av skyddade arter är framtagen och en bedömning har gjorts för att hantera dessa måste detta ingå i planförslaget. Mer information finns under rubriken *Skyddade arter*.

Sevesolag

Länsstyrelsen har noterat att planen även syftar till verksamheter som kan omfattas av Sevesolagstiftningen vilket innebär risker som kräver noggranna utredningar och överväganden. Eftersom det inte finns några närmare uppgifter om typ och omfattning av verksamhet kan bedömningar om markens lämplighet utgå från generella riskhanteringsavstånd vilket för Sevesoverksamhet kan vara flera kilometer beroende på ämne och mängder. Vi anser att materialet och bedömningar kring möjlighet till all form av Sevesoverksamhet måste kompletteras.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa och säkerhet, miljökvalitetsnormer vatten och luft och Natura 2000 måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte ska prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Planhandlingarna behöver kompletteras för att kunna visa att markens föreslagna användning är lämplig i enlighet med PBL.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Hälsa och säkerhet

Buller

Bullerutredning beskriver att riktvärdena klaras för industri och annat verksamhetsbuller för närmaste bostadsbebyggelse. Utredningen beskriver även att trafiktillskottet medför en marginell ökning av bullernivåerna vid närmaste bostäderna. Länsstyrelsen anser att utredningen även behöver redovisa hur bullerpåverkan ser ut avseende trafik- och verksamhetsbuller samt den ökning som planerad verksamhet beräknas medföra. Det behöver även ingå en uppskattning av den trafikökning som planerad verksamhet kan generera.

Förorenad mark

I planbeskrivningen anges att föroreningssituation avseende PFAS i jord och grundvatten kommer att utredas ytterligare inför granskning. Länsstyrelsen ser fram emot detta och anser att de av COWI föreslagna utredningar ska utföras. Utifrån resultatet av den kompletterande undersökningen och riskbedömningen behöver behov av åtgärder och åtgärdsförslag utredas. Om det finns behov av åtgärder måste de säkerställas i planen i godtagbar utsträckning. Alla steg i processen ska stämmas av med Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet.

Skyfall

I skyfalls- och dagvattensutredningen görs bedömningen att det går att leva upp till de kriterier som finns enligt det tematiska tillägget för översvämningsrisker (TTÖP) förutsatt att föreslagna åtgärder genomförs. Vi noterar att en del av dessa åtgärder redan är införda som planbestämmelser vilket är bra. Det framgår att åtgärder kommer att utredas vidare inför granskningsskedet. Kommunen behöver arbeta vidare med kvarstående frågor och säkerställning av viktiga höjder i kommande granskningshandlingar.

Geoteknik

Statens geotekniska institut (SGI) har lämnat ett yttrande daterat 2022-01-25, som bifogas i sin helhet.

SGI framför att det tydligare behöver framgå i planunderlaget vilka förutsättningar som krävs för att marken ska vara lämplig att bebygga, samt att de åtgärder som krävs för att stabiliteten ska vara tillfredställande. Dessa behöver även säkerställas i plankartan. I de fall instabilitet kan leda till ras eller liknande, inom eller utanför planområdet, behöver detta åtgärdas innan planen antas. Länsstyrelsen delar SGI:s uppfattning.

Risk/Seveso

Det framgår inte närmare av underlaget vad det är för typ av industriverksamhet som ska etableras på platsen, men det anges att det rör sig om storskaliga byggnader för industriändamål. Det framgår också att det inte kan uteslutas att det kan vara en verksamhet som omfattas av Sevesolagstiftningen, men att risker kopplat till detta får hanteras i anmälan enligt Sevesolagen.

Både risker som är direkt kopplade till verksamheter på det planerade industriområdet samt verksamheter i närområdet, och transport av farligt gods (till exempel lossning av kemikalier) ska beaktas. Det ska i rimlig omfattning klargöras i planprocessen, jämför bestämmelserna i PBL 4 kap. 2§ pkt 3 och 4, och kan inte enbart hanteras inom ramen för Sevesolagen och miljöbalken. Det ska också beaktas att det bland annat finns flera Sevesoverksamheter på den högre kravnivån i nära anslutning till det aktuella området. (se *Risker i omgivningen*.)

Länsstyrelsen anser att det utifrån det material som presenteras inte går att säkerställa att all typ av Sevesoverksamhet är möjlig. Planförslaget visar att det ligger bostäder 500 meter bortom plangränsen. Om en verksamhet kräver mer än 500 meters riskhanteringsavstånd riskeras möjligheten att få tillstånd att anläggas här. Ett sätt att hantera frågan är att tydligare lyfta fram begränsningar som finns för planen, till exempel ett maximalt riskavstånd som kommande verksamheter måste förhålla sig till. Detta avstånd blir en förutsättning, som måste verifieras med detaljerade riskanalyser, i kommande tillståndsansökningar.

Kommunen kan med fördel ta stöd av till MSB:s vägledning *"Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikalieanvändning"* i det fortsatta arbetet.

Risker i omgivningen

Utöver risker kopplade till Volvo Cars Torslanda (VCT) finns det bland annat flera Sevesoverksamheter på den högre kravnivån i närområdet. Riskerna som är förknippade med dessa verksamheter behöver belysas och beaktas i planprocessen, så att påverkan både från och till omgivningen framgår.

Särskilt uppmärksammar vi att:

Preem AB Preemraff Göteborg bedriver raffinaderiverksamhet i direkt anslutning till väg 155 med processanläggningar och omfattande lagring av såväl råolja som produkter. Raffinaderiet har under hösten 2021 fått nytt tillstånd enligt miljöbalken (MB) för befintlig och utökad verksamhet. Även om det inte finns några tydliga indikationer på att riskerna kommer att ändras eller öka så återstår det att göra mera detaljerade utredningar kring detta. Staden bör vara medveten om att en ändrad verksamhet på raffinaderiet kan ha betydelse för riskbilden i området i framtiden.

Sydväst om det aktuella området i Syrhåla finns flera bergrum, där det dels bedrivs omfattande råoljelagring (intermittent), dels lagring av slam med stora mängder brandfarlig gas.

Vikans Kross (bergtäkt) som bedriver verksamhet öster om det aktuella området är Sevesoverksamhet på lägre kravnivån på grund av hantering av sprängmedel. På ytterligare avstånd finns flera Sevesoverksamheter i området.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

MKN luft

Länsstyrelsen anser att beskrivningen avseende transporternas påverkan på luftkvaliteten och MKN behöver förtydligas och bedömningen nyanseras i luftutredningen, planbeskrivningen och MKB:n. Länsstyrelsen instämmer generellt i utredningens slutsatser

avseende planområdet, men inte avseende närområdet samt övriga delar av Göteborg.

Vidare belyser vi att de transporter som alstras av VCT och den tillkommande verksamheten (6 100 fordon per dygn) är en betydande mängd transporter som inte kan försummas. Det är inte beskrivet vilka transportvägar som är aktuella för VCT eller den tillkommande verksamheten. Men som jämförelse utgör 6 100 fordon per dygn cirka 15 % av den totala trafikmängden på Torslandavägen och cirka 40 % av trafikmängden på Sörredsvägen, vilket är en betydande andel av trafiken på vägarna.

MKN för kvävedioxid överskrids på flera ställen i närområdet av trafikerade leder och vägar i Göteborg. Enligt miljöförvaltningens beräkningar av kvävedioxid år 2018 finns risk för överskridande av normen bland annat längs delar av Torslandavägen och Hisingsleden. Vägtrafiken, och speciellt den tunga trafiken, är en av de viktigaste källorna att åtgärda för att sänka nivåerna av kvävedioxid i staden.

MKN vatten

Planförslaget visar att det är möjligt att fördröja och rena dagvatten inom planområdet, vilket är bra. Dock behöver kommunen i sina beräkningar även ta hänsyn till utsläppspunkternas förutsättningar.

Det krävs ytterligare utredning och motivering för att avgöra vilken utsläppspunkt för dagvatten som är mest lämplig för planområdet. Det behöver framgå om det finns bättre alternativ än de som presenterats. Hur påverkan på grund av klimatförändringar behöver hanteras.

Rivö fjord är klassad enligt MKN. År 2017 hade recipienten ej god kemisk status och den ekologiska statusen klassades som måttlig. Rivö fjord uppnår ej god kemisk status med avseende på parametrarna Antracen, Bromerad difenyleter, Kvicksilver och kvicksilverföreningar och Tributyltenn föreningar (VISS, 2021).

Sammanvägd ekologisk status har bedömts till Måttlig med medel tillförlitlighet. Klassningen har baserats på miljökonsekvenstyperna; övergödning, morfologiska förändringar och kontinuitet, flödesförändringar samt särskilda förorenande ämnen (SFÄ) som alla har måttlig status.

För vattenområdet Torslandaviken finns inga uppsatta MKN, men då den hänger samman med Rivö fjord, så är det samma MKN som eventuellt påverkas av åtgärden oavsett utsläppspunkt.

Om kommunen väljer att arbeta vidare med utsläppspunkten i Torslandaviken bör man undersöka hur tillförsel av dagvattnet från planområdet kommer att påverka flödet vid utsläppspunkten. Man bör även studera vilka föroreningar som finns i området för utsläppspunkten och i vilka mängder, så att man minimerar risken att

påverka dessa och därigenom minskar eventuella negativa effekter det kan ha på miljön. En modellering bör tas fram för att kunna jämföra nuvarande flöden med beräknat flöde efter exploatering. Viktigt är då också att ta med vatten från omgivande ytor samt vattennivåer som uppstår i samband med skyfall.

Torslandaviken är utpekad som ett område med sårbarhet för havsnivåhöjningar och översvämning. Kommunen behöver utreda om tillfälligt förhöjda havsnivåer kan orsaka erosion på strandbrinkar med mera och om detta i sin tur skulle kunna påverka utsläppspunkten.

Föroreningar – Rivö fjord

Om kommunen väljer recipienten Rivö fjord behöver man utreda och beskriva vilket utrymme det finns för ytterligare tillskott av föroreningar från dagvatten dit. Rivö fjord är dessutom känslig för påverkan av ökade flöden, som potentiellt skulle kunna leda till erosion, grumling, frisättning och spridning av befintliga föroreningar i sedimenten. I Rivö fjord finns naturvärden som musselbankar och sjögräsängar, som potentiellt kan ta skada av detta.

Föroreningar - Torslandaviken

Recipienten Torslandaviken har historiskt använts som deponi för massor både i vattnet och på land, vilket gör att det finns en mängd kända och okända föroreningar i området. Bland annat finns det flertal deponier och utfyllnader i Södskärsdammen, som tillhör samma vattenområde. Det är därför viktigt att inte störa eller förändra vattenbalansen i området, då det skulle kunna påverka det deponerade materialet. Risken för frisättning av föroreningar från det deponerade materialet är stor.

Skyfalls påverkan på vattenflöden

I området runt Rivö fjord och Torslandaviken pågår flera större projekt, som i sin tur kan komma att påverka recipienten. Bland annat håller Göteborgs Hamn på med ett utfyllnadsprojekt intill utloppet vid Arendal och det planeras en utbyggnad av hamnen vid Risholmen. Detta kan potentiellt förändra vattenflöden och påverka vattenutbyte framförallt inne vid Torslandaviken och då specifikt Södskärsdammen. Det är viktigt att räkna med eventuell kumulativ effekt som dessa projekt kan ha på utsläppspunkternas påverkan på recipienten och dess MKN.

Riksintresse

Natura 2000-område

Länsstyrelsen noterar att MKB:n inte innehåller några uppgifter om vilka effekter utsläppet av vatten har på miljön inom Natura 2000-området, och vad som kan göras för att mildra dessa effekter.

Det behöver beskrivas tydligt på vilka grunder den förordade lösningen är att föredra. Därutöver bör också övervägas om andra

utformningar av den förordade lösningen kan mildra negativ påverkan på miljön. I det här fallet skulle det till exempel kunna handla om huruvida det är möjligt och motiverat att förlägga utsläppspunkten till olika platser (bassänger) i Natura 2000-området.

Det behöver utredas och beskrivas vilka vattenmängder som kommer att släppas till Natura 2000-området, vilka mängder som når vattenområdet idag samt vilka effekter det förändrade tillflödet kan ha på vattenomsättning, salthalt och limniskt liv i Natura 2000-området. Förväntade utsläppshalter av metaller, närsalter och andra föroreningar behöver också utredas och beskrivas, liksom uppgifter om fördröjning av vattnet och rening inom den egna fastigheten.

MKB:n behöver också beskriva vilka effekter verksamheten kan ha på de värden som området är satt att skydda (de utpekade fågelarterna) samt annat fågel- och djurliv, även om påverkan på dessa sker indirekt.

Råd enligt PBL och MB

Enligt 5 kap 14 § PBL är en av Länsstyrelsens uppgifter under samrådet att särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kapitlet PBL och bestämmelserna i lagen i övrigt om det behövs från allmän synpunkt. (utökat, efter 1 januari 2015)

Förhållande till ÖP

Länsstyrelsen anser inte att förslaget strider mot gällande översiktsplan för Göteborgs kommun från 2009. Kommunen håller för nuvarande på med en ny översiktsplan. I granskningshandlingen av ny översiktsplan pekas aktuellt område ut som industriområde.

Luftmiljö

Länsstyrelsen anser att bedömningen i luftutredningen gällande utsläpp till luft från tänkt verksamhet är motsägelsefull och behöver ses över. Länsstyrelsen instämmer i att behovet av skyddsåtgärder behöver utredas vidare i tillståndsprövningen för den tänkta verksamheten. I luftutredningen jämförs tänkt anläggning för aktuell detaljplan med en anläggning i Skellefteå. Det beskrivs att de produktionssteg som i Skellefteå skulle kunna orsaka betydande utsläpp till luft planeras vara slutna eller förses med reningsutrustning. Samtidigt beskrivs i MKB:n för aktuell plan (avsnitt 5.13.5) att skyddsåtgärder mot utsläpp till luft inte är nödvändiga.

Länsstyrelsen anser att samtliga aktörer som använder leder och vägar i staden behöver ta ansvar för de utsläpp som genereras av fordon kopplade till sin verksamhet. Detta innebär bland annat att minimera antalet transporter och att välja bästa möjliga teknik för att minska utsläppen från transporter.

Släckvatten

Enligt planbeskrivning görs bedömningen att omhändertagande av släckvatten kan hanteras inom planområdet och separeras från dagvattensystemet och från påverkan på grundvatten. Det är bra att frågan har lyfts och bedömts. Det hade varit bra om handlingar övergripande beskrivit vad bedömningen baseras på. Med fördel skulle kommunen kunna lyfta sådant som övergripande strategi för hantering och möjliga behov av åtgärder.

Geoteknik

Länsstyrelsen noterar att stabilitetshöjande åtgärder mot stabilitetsbrott inte är säkerställt på plankartan. Detta skulle kunna införas för att säkerhet mot stabilitetsbrott ska bli tillfredställande enligt gällande krav och normer.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen bedömer att kulturmiljö och fornlämningar och hur dessa ska hanteras i planprocessen är beskrivet på ett tillräckligt sätt i planbeskrivningen. Kommunen har fångat upp vilket arbete som behöver göras och kommer att hantera tillståndsprovning enligt kulturmiljölagen.

Naturmiljö

Natura 2000 och skyddade arter

Se kommentarer under *Riksintresse/Natura 2000-område* respektive *Skyddade arter* i yttrandet.

Övrigt

Länsstyrelsen noterar att tillfartsvägen i nordost har användningsområde *J- Industri*. I egenskapsområdet finns en större damm som utgör reproduktionsområde för groddjur. Tillfartsvägen planeras ta en mindre del av dammen i anspråk, i övrigt är det Länsstyrelsens uppfattning att dammen ska bevaras. Länsstyrelsen rekommenderar att de delar av dammen som ska bevaras ges användningsområde *NATUR* till exempel.

Trafik

Trafikverket har lämnat ett yttrande daterat 2022-01-24, som bifogas i sin helhet. I yttrandet önskar Trafikverket att den ökade trafikens påverkan på det statliga vägnätet belyses.

Trafikverket noterar bland annat att befintliga hållplatser ligger långt ifrån aktuellt planområde. För att möjliggöra hållbart resande är det viktigt att planområdet har god tillgång till kollektivtrafik. Länsstyrelsen delar Trafikverkets uppfattning.

Landskapsbild

Länsstyrelsen bedömer att exploateringen förväntas bli synlig från vissa väderstreck. Men då den sammanfaller och är likställd med kringliggande bebyggelse bedöms den ha en marginell påverkan på landskapsbilden.

Koppling till miljömålen

En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer och planinnehålllets förhållande till detta beskrivs i planförslaget.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Markarbeten

Ifall markarbeten behövs för till exempel dagvattenledningar behöver hänsyn tas till eventuella förorenade områden. Om det planeras för markarbeten där det finns risk för föroreningar behöver detta undersökas i samråd med tillsynsmyndigheten inför markarbeten och kan vara anmälningspliktigt enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Sevesoanläggningar

Med anledning av uppgiften om att anmälan kan behöva göras enligt Sevesolagen om och när det är klarlagt om den aktuella verksamheten omfattas av Seveso, så vill Länsstyrelsen förtydliga att det gäller enbart verksamheter på den så kallade lägre kravnivån (mindre mängder farliga ämnen) och det innebär ingen faktisk prövning av verksamheten. För verksamheter på den högre kravnivån krävs tillstånd enligt MB innan verksamheten kan påbörjas. Hanteringen av farliga ämnen, risker etcetera ska då vara klarlagda inför bedömning av tillåtligheten.

Verksamheter som omfattas av Sevesolagen blir per automatik så kallade farliga verksamheter enligt lagen om skydd mot olyckor. För verksamheter på högre kravnivån Seveso finns särskilda krav på den kommunala räddningstjänsten i berörd kommun, så kallad kommunal plan för räddningsinsats.

Vattenverksamhet

Om kommunen har för avsikt att fylla igen de dammar och vattendrag som finns inom planområdet vill Länsstyrelsen upplysa att utföra arbete i vatten kan kräva en anmälan eller ett tillstånd enligt 11 kap MB.

Vid åtgärder som innebär schaktning, pålning och/eller anläggande av byggnader med djup grundläggning kan bortledning av grundvatten under anläggningsskedet och/eller driftskedet bli aktuellt. Åtgärder

som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap MB. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenvårdsavdelning. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning.

Skyddade arter

En MKB ska bland annat innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen kan antas medföra, samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter. Ett bristfälligt beslutsunderlag kan vara skäl för att ett beslut att anta en detaljplan inte kan godtas (se bland annat RÅ 2005 ref. 44 och MÖD 2014:4).

Med miljöeffekter avses enligt 6 kap 2 § MB olika effekter på bland annat djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kap. MB samt biologisk mångfald i övrigt; på mark, jord och vatten; på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt samt på andra delar av miljön.

Naturvårdsverket skriver att sett till skyddade arter kan miljöbedömningen förenklat sägas syfta till att bibehålla och stärka förutsättningar för skyddade arters fortlevnad. Genom att redan tidigt arbeta aktivt med att identifiera och bedöma miljöeffekter för arter och att anpassa planen utifrån det minskar risken för att konflikter med artskyddsbestämmelserna ska uppkomma. Vidare skriver Naturvårdsverket att en plan inte ska godkännas om den inte väntas kunna genomföras *utan att ett artskyddsförbud bryts och dispensmöjlighet saknas*.

Det är således av stor vikt att MKB:n visar hur artskyddsbestämmelser kan tillgodoses, om så med krav på anpassningar och skyddsåtgärder. I händelse av att dispens krävs för att genomföra planen ska framgå av MKB:n att villkoren för dispens kan uppfyllas.

Miljöeffekter i aktuellt fall – skyddade arter

Även om inga artinventeringar har hunnit genomföras under fortplantningsperioden står det klart redan nu att effekterna på skyddade arter utgör en mycket viktig planeringsförutsättning i det aktuella fallet. Utifrån kunskap om området – genom äldre observationer av arter samt genom okulär besiktning/inventering av området – är utgångspunkten att planområdet utgör hemområde för reproducerande populationer åkergröda, ätlig gröda och större

vattensalamander, potentiellt hemområde för hasselsnok och sandödlor, häckningsområde för en rad fågelarter samt även potentiellt kolonier eller hanrevirsområde för vissa fladdermusarter. Det nämns också i MKB:n att det förekommer nationellt fridlysta växter i området. Hur omfattande de lokala effekterna blir på de arter som nyttjar området beror på en rad faktorer kopplade till arternas ekologiska krav och till de ekologiska förutsättningarna i närområdet.

Amfibier (sidan 52, avsnitt 5.13.2 Naturmiljö)

Inom planområdet finns som sagt reproduktionsområden (dammar) för groddjur. Runt dammarna finns landområden som möter groddjurens krav på landmiljö (födosök samt övervintring), enheter som bildar populationens hemområde. I hemområdet håller groddjuren till året runt; på våren fortplantar sig de vuxna djuren i vatten, för att sedan tillbringa resten av året på land, där de också övervintrar nedgrävda på frostfritt djup i marken. Årsungarna gör detsamma efter att de som färdigutvecklade groddjur vandrat upp på land under sommaren/sensommaren/hösten. Markarbeten i den här typen av naturmiljöer behöver således ske med stor försiktighet så att inte groddjur dödas.

I MKB:n föreslås under rubriken ”Skyddsåtgärder i samband med byggandet av en tillfartsväg till området” (sidan 53 ff.) hur avsiktligt dödande av exemplar kan undvikas och hur kontinuerlig ekologisk funktion i den berörda populationens hemområde kan upprätthållas. Här står att om groddjurens övervintringsområden försvinner ”krävs någon sorts kompensation i form av nya övervintringsplatser. En sådan kan vara att lägga upp ett antal komposthögar av material från de avverkade platserna nordöst om dammen”.

Länsstyrelsen bedömer att de planerade skyddsåtgärderna typiskt sett kan tillgodose artskyddsbestämmelserna. Men det behöver tydligare framgå vad förlusten av naturmiljöer innebär för den ekologiska funktionen i populationens hemområde; *hur stor del av populationens övervintringsmiljöer berörs, vilka funktioner (kvaliteter) finns här och hur ska det – i detalj – säkerställas att dessa funktioner kan upprätthållas kontinuerligt*. Med andra ord behöver det bland annat motiveras varför nyskapande av till exempel ”ett antal komposthögar” innebär att kontinuerlig ekologisk funktion kan upprätthållas.

Motsvarande resonemang måste föras för alla skyddade arters hemområden, om de berörs av detaljplanen. Länsstyrelsen konstaterar att MKB:n i nuläget inte beskriver vad detaljplanen innebär för groddjuren som lever centralt i planområdet, vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas för att minimera skador samt hur oundvikliga skador ska kompenseras.

Länsstyrelsen utgår från att detaljplanen inte kan genomföras utan dispens från förbuden i 4 § artskyddsförordningen med avseende på

groddjur. Enligt vad som framgår av MKB:n planeras skyddsåtgärder för groddjur som innebär insamling av exemplar, vilket i sig kräver dispens från förbudet i 4 § 1 artskyddsförordningen. Utöver detta är det för Länsstyrelsen tämligen uppenbart att kontinuerlig ekologisk funktion för groddjur inte kan upprätthållas centralt i planområdet, eftersom populationernas hemområden i princip helt kommer försvinna. Det är därför rimligt att utgå från att dispens krävs även på den grunden (4 § 4 artskyddsförordningen). MKB:n behöver på ett tydligt sätt beskriva om det finns förutsättningar att genomföra detaljplanen, det vill säga om förutsättningar att få dispens enligt 14 § artskyddsförordningen finns. Det är emellertid troligt att frågan om dispens redan är avgjord när detaljplanen (och MKB:n) går på granskning.

Reptiler (sidan 55, avsnitt 5.13.2 Naturmiljö)

Såvitt är känt från området har bland annat hasselsnok och sandödlor påträffats tidigare. Arterna skyddas genom 4 § artskyddsförordningen. MKB:n innehåller väldigt knapphändiga uppgifter om hur arterna ska hanteras. Enligt Länsstyrelsens uppfattning kan det bli tal om dispens även med avseende på dessa arter, mot samma bakgrunder som med groddjuren ovan. Kraven på vad MKB:n ska innehålla är således desamma som vad gäller groddjuren.

Fåglar (sidan 55, avsnitt 5.13.2 Naturmiljö)

Avsnittet om fåglar är mycket kortfattat. Länsstyrelsen anser att det behöver framgå tydligt i MKB:n att inga avverkningar, markarbeten eller andra störande verksamheter ska vidtas under fåglarnas häckningstid. Detta undviker effektivt riskerna att fåglar dödas eller störs på ett otillåtet sätt. Därutöver behöver det tydligare beskrivits hur man planerar arbeta med habitatstärkande åtgärder för de arter som förväntas drabbas av inte obetydliga habitatförluster, samt vilka okänsliga fågelarter som bedöms häcka i området. Länsstyrelsen konstaterar att fågelinventeringar planeras 2022 och att avsnittet om fåglar i MKB:n kommer att utvecklas längre fram. Ännu är det för Länsstyrelsen inte tydligt huruvida dispens krävs med avseende på någon fågelart.

Fladdermöss (sidan 56, avsnitt 5.13.2 Naturmiljö)

Också avsnittet om fladdermöss avses kompletteras senare, efter det att inventeringar genomförts. Det kunde ha framgått mer i detalj vilka arterna är som påträffats i närområdet och vilka som förväntas förekomma i planområdet, deras ekologiska krav och hur förutsättningarna för arterna ser ut i närområdet. Det framgår emellertid av MKB:n att åtgärder som förstärker populationerna hos fladdermöss i det kringliggande landskapet behövs, så att det inte sker någon populationsminskning i landskapet i stort. Det framgår emellertid inte om åtgärderna behövs för att tillgodose artskyddsbestämmelserna, eller om åtgärderna är positiva ur mer generell synvinkel. MKB:n behöver, vilket redan påpekats ovan,

klargöra om detaljplanen kan genomföras, och vad som eventuellt krävs i form av skyddsåtgärder och anpassningar.

Dispenskrav

Grod- och kräldjur

Såvitt Länsstyrelsen kan bedöma behövs dispens enligt 14 § artskyddsförordningen för att skada/förstöra fortplantningsområden och viloplatser för åkergroda, större vattensalamander, ätlig groda och hasselsnok. Om det mot förmodan skulle lokaliseras en population sandödda i planområdet är samma effekter att vänta för den populationen. Det är inte otänkbart – men det framgår inte – att det också finns grod- och kräldjur som omfattas av nationella fridlysningsbestämmelser (6 § artskyddsförordningen) i planområdet.

Andra skyddade arter

Det är för Länsstyrelsen ännu inte känt om det krävs dispens med avseende på fåglar, fladdermöss eller fridlysta kärlväxter. Däremot står det klart att det förekommer arter som i olika grad påverkas av detaljplanen.

Hur effekter på arter bör redovisas i MKB:n

MKB:n ska visa att artskyddsbestämmelserna kan tillgodoses. Med tanke på att det är väldigt många arter som nyttjar planområdet rekommenderar Länsstyrelsen att frågan om dispens klargörs i tabellform eller liknande, så att informationen blir överskådlig och tydlig.

För var och en av de relevanta arterna bör därför enligt Länsstyrelsen, i tabellform eller liknande, framgå:

- a) om skyddsåtgärder eller anpassningar behövs för att undvika att exemplar av arten dödas eller störs,
- b) vilka ekologiska funktioner i vilka arealer som går förlorade genom planerade åtgärder,
- c) om det krävs av artskyddsbestämmelser att funktioner (områden) nyskapas eller restaureras för att upprätthålla kontinuerlig ekologisk funktion och
- d) vilka funktioner i vilka arealer som avses nyskapas eller restaureras.

Om dispens krävs för arter

Om dispens krävs för arter behöver visas att förutsättningar finns att genomföra planen, med andra ord att villkoren för dispens i 14 och 15 §§ artskyddsförordningen är uppfyllda. Planen kan inte genomföras om inte dispens kan ges.

Villkoren för dispens enligt artskyddsförordningen är att:

1. det inte ska finnas någon annan lämplig lösning, det vill säga vad är grunderna till att området och utformningen valts för ändamålet?
2. upprätthållandet av den berörda artens bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde inte försvåras. Bevarandestatus definieras i 16 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.
3. dispensen behövs för ett godtagbart ändamål (det här villkoret gäller bara dispens enligt 14 §). Listan i 14 § 3 är uttömmande; inga andra ändamål kan godtas.

Behovsbedömning

Kommunen bedömer att förslaget innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt. Samråd har hållits med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning. Länsstyrelsen har yttrat sig gällande avgränsning, daterat 2021-10-08, dnr: 402-44867-2021.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för natur-, miljöskydds, samhälls- och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Detta yttrande har beslutats av arkitekten Nirmala Blom-Adapa med planarkitekten Ann-Louise Hultér som föredragande.

Nirmala Blom-Adapa

Ann-Louise Hultér

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från:

Statens geotekniska institut, daterat 2022-01-25

Trafikverket, daterat 2022-01-24

Kopia till:

Statens geotekniska institut

Trafikverket

Länsstyrelsen/

Naturavdelningen / Martin Goblirsch

Miljöskyddsavdelningen / Katarina Hallberg

Samhällsavdelningen / Andreas Åman och Rebecka Thorwaldsdotter

Vattenavdelningen / Stina Schött
Funktionschef Plan och bygg / Nina Kiani Janson